รายงานผลการประเมินสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 วัตถุประสงค์การจัดตั้ง ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.1.1 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

1.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น

1.1.3 รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินข้อมูล รวมทั้งความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เพื่อเสนอแนะนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพต่อคณะรัฐมนตรี

1.1.4 เก็บรวบรวมและจัดทำบัญชีรายการพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ที่มีแหล่งกำเนิดหรือพบได้ในประเทศ รวมทั้ง ภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการเป็นฐานข้อมูลและดูแลการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น

1.1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่นไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

1.1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

1.1.7 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้และการให้บริการการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น

1.1.8 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเพื่อให้มีการจดทะเบียนคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและ ภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่นตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิประโยชน์ของประเทศในเรื่องดังกล่าว

1.1.9 เป็นศูนย์กลางติดตามและประสานการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพให้มีความเชื่อมโยงกันและสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

1.1.10 ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพมอบหมาย

1.2 วิสัยทัศน์ พัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นกลไกการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

1.3 งบประมาณและอัตรากำลัง

งบประมาณ	120.66 ล้านบาท
อัตรากำลัง	53 คน

ส่วนที่ 2 สรุปผลการประเมิน

การประเมินองค์การมหาชน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ **1) ประสิทธิผลการดำเนินงาน** (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) **2) ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน** (คะแนนเต็ม 30 คะแนน) **3) ศักยภาพองค์การมหาชน** (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) **4) การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน** (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

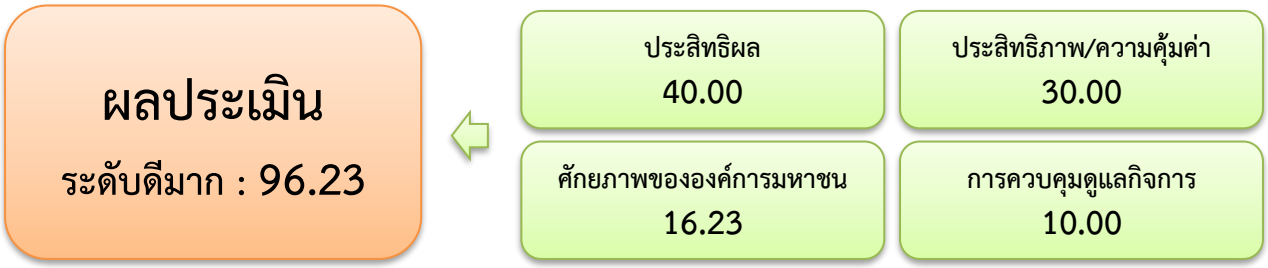

ผลการประเมินของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับดีมาก เท่ากับ 96.23 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (ปี 2565 = 94.83 คะแนน) โดยผลคะแนนองค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิผลการดำเนินงาน มีคะแนนเพิ่มขึ้น 0.72 คะแนน อย่างไรก็ตาม ผลประเมินในองค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์การมหาชน สพภ. ลดลงจากคะแนนตัวชี้วัด “การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)” เนื่องด้วยมีการปรับเกณฑ์การวัดให้มีความท้าทายมากขึ้น รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ส่วนที่ 3 สรุปผลงานสำคัญ

3.1 ผลงานสำคัญของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

3.1.1 สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชนและภาคธุรกิจบนฐานการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน สพภ. สนับสนุนให้ชุมชนมีรายได้รวมกว่า 96.55 ล้านบาท จากการผลิตสินค้า/บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้ สนับสนุนงบประมาณ วิจัยพัฒนาต่อยอด ส่งเสริมการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย นอกจากนี้ ชุมชนยังปันรายได้ส่วนหนึ่งกลับไปดูแลฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพต้นทางกว่า 2 ล้านบาท

3.1.2 จัดทำฐานข้อมูลและองค์ความรู้ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการปกป้อง คุ้มครอง อนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ด้วยการจัดทำข้อมูลบัญชีรายการและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 เรื่อง ได้แก่ **1) ข้อมูลบัญชีรายการพรรณไม้ให้สีที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์** โดยพบพรรณไม้ให้สีที่ปราชญ์ชาวบ้านผู้รู้ในท้องถิ่นใช้ประโยชน์และสามารถระบุชนิดได้จำนวน 139 ชนิด 115 สกุล 53 วงศ์ พรรณไม้ให้สีที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสุด เช่น ฮ้อม คราม เตยหอม เถาวัลย์เขียว เป็นต้น ซึ่งฮ้อมมีมูลค่าสูงสุด 5,324,862 ล้านบาท/ปี **2) ข้อมูลบัญชีรายการแมลงช่วยผสมเกสร (pollinator) ในประเทศไทย** โดยสำรวจและรวบรวมข้อมูลแมลงช่วยผสมเกสรจากพื้นที่ตัวอย่าง จำนวน 28 พื้นที่ ครอบคลุม 6 ภูมิภาคของประเทศไทย จากการประเมินศักยภาพและแนวโน้มทางเศรษฐกิจ พบว่า ผึ้งโพรง และชันโรง มีศักยภาพในการช่วยผสมเกสรในแปลงปลูกผลไม้สำคัญ ข้อมูลดังกล่าวได้ถูกบันทึกข้อมูลตามโครงสร้างมาตรฐานและนำเข้าระบบฐานข้อมูล thaibiodiversity.org **ในด้านการจดทะเบียนคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชน**และท้องถิ่นตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สพภ. ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนทั้งสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ลิขสิทธิ์ และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จำนวน 20 รายการ เช่น สูตรตำรับผลิตภัณฑ์สบู่ก้อน/สบู่เหลวที่ส่วนผสมของถ่านไม้ไผ่ ผ้าฝ้ายเมืองเลย ภูมิปัญญาด้านสุขภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือ ตำรับยาโรคประดงลม เป็นต้น

3.1.3 ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ขยายเครือข่ายป่าครอบครัวเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวนอกเขตอนุรักษ์ โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวนอกเขตอนุรักษ์ คิดเป็นมูลค่าบริการระบบนิเวศจากการเพิ่มพื้นที่สีเขียวนอกเขตอนุรักษ์ 487.5 ล้านบาท

3.2 ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

สพภ. เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพเพื่อตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ/การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วย BCG-Economy model ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของ สพภ. ที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชนและภาคธุรกิจตามแนวทาง BEDO-BCG เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การเสริมสร้างองค์ความรู้ วิจัยพัฒนาต่อยอด ส่งเสริมการตลาดเพื่อให้ชุมชนเป้าหมายสามารถสร้างรายได้จากการผลิตสินค้าและบริการ พร้อมกับปันรายได้ส่วนหนึ่งกลับไปดูแลฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งแผนการดำเนินงานต่อไป สพภ. ยังคงดำเนินการต่อเนื่องในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชน รวมถึงยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ชั้นนำและเป็นที่ยอมรับ สร้างช่องทางการตลาดเพิ่มเติม และพัฒนารูปแบบธุรกิจ รวมถึงการนำทุนทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพที่ถ่ายทอดผ่านความสวยงามของพื้นที่สู่แนวคิด “ท่องเที่ยวชีวภาพ” ที่สามารถต่อยอดได้ครบทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

ตารางสรุปผลการประเมินสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		ขั้นต้น (50)	มาตรฐาน (75)	ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิผลการดำเนินงาน (ร้อยละ 40)							
1.1 ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับภารกิจตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งที่แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงจากยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติ							
1.1.1 รายได้ของชุมชนที่ สพภ. ส่งเสริมเพิ่มขึ้น	10	92.5 ล้านบาท (125 ชุมชน)	94.5 ล้านบาท (125 ชุมชน)	96.5 ล้านบาท (125 ชุมชน)	96.55 ล้านบาท (125 ชุมชน)	100	10
1.1.2 จำนวนข้อมูลบัญชีรายการทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับชุมชน	7	ข้อมูลบัญชีรายการและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 เรื่อง	เป้าหมายขั้นต่ำ + บันทึกข้อมูลตามโครงสร้างมาตรฐานและนำเข้าระบบฐานข้อมูล	เป้าหมายมาตรฐาน + เผยแพร่ให้บริการแก่ประชาชนผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่น้อยกว่า 50,000 คน	ข้อมูลบัญชีรายการและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 เรื่อง และนำเข้าระบบฐานข้อมูล thaibiodiversity.org + เผยแพร่ให้บริการแก่ประชาชนผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 65,691 คน	100	7
1.1.3 มูลค่าบริการระบบนิเวศจากการเพิ่มพื้นที่สีเขียวนอกเขตอนุรักษ์	10	467 ล้านบาท	477 ล้านบาท	487 ล้านบาท	487.5 ล้านบาท	100	10
1.1.4 จำนวนทรัพยากรชีวภาพและ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่เสนอจดความคุ้มครองทางกฎหมาย	8	18 รายการ	19 รายการ	20 รายการ	20 รายการ	100	8
1.1.5 จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนพัฒนาสร้างคุณค่าและรายได้ด้วยเครื่องมือ “ท่องเที่ยวชีวภาพ”	5	3 ชุมชน	4 ชุมชน	5 ชุมชน	5 ชุมชน	100	5
องค์ประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (ร้อยละ 30)							
2.1 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน							
2.1.1 ประสิทธิภาพการบริหารต้นทุนจากการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน	10	ลดลงได้ร้อยละ 2.5	ลดลงได้ร้อยละ 3.0	ลดลงได้ร้อยละ 3.5	ลดลงได้ร้อยละ 4.47	100	10
2.1.2 ตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการดำเนินงานการจัดทำห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain: RC)	20	Result Chain พร้อมรายละเอียดครบถ้วนตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด	Result Chain พร้อมรายละเอียดครบถ้วนตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด (เป้าหมายขั้นต้น) ที่ได้รับการปรับปรุงตามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครบทุกกลุ่มแล้วเสร็จ	Result Chain พร้อมรายละเอียดครบถ้วนที่ได้รับการปรับปรุงตามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครบทุกกลุ่ม (เป้าหมายขั้นมาตรฐาน) และคณะกรรมการองค์การมหาชนพิจารณาเห็นชอบ	Result Chain พร้อมรายละเอียดครบถ้วนที่ได้รับการปรับปรุงตามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครบทุกกลุ่ม และคณะกรรมการองค์การมหาชนพิจารณาเห็นชอบ	100	20

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		ขั้นต้น (50)	มาตรฐาน (75)	ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์การมหาชน (ร้อยละ 20)							
3.1 การพัฒนาองค์การสู่ดิจิทัล							
3.1.1 การพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data)	10	• **มีรายชื่อชุดข้อมูลที่มีคุณค่า**สามารถนำไปใช้ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศหรือการบริการประชาชน • **มีคำอธิบายชุดข้อมู (Metadata)** ที่สอดคล้องตามมาตรฐานที่ สพร. กำหนด (14 รายการ) ของทุกชุดข้อมูล • **มีคำอธิบายทรัพยากรข้อมูล (Resource)** ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด	• **มีระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน** (Agency Data Catalog) พร้อมแจ้ง URL ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน และ**ชุดข้อมูล คำอธิบายชุดข้อมูล ถูกนำขึ้นที่ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงานและระบุทรัพยากรข้อมูล** (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด • ชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด **ถูกนำมาลงทะเบียนในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog)**	• **คุณภาพทุกชุดข้อมูล**เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด • นำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตอบโจทย์ตามประเด็นขอบเขตการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ อย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล	100	100	10
3.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	424.93 คะแนน	433.60 คะแนน	442.27 คะแนน	429.18 คะแนน	62.25	6.23
องค์ประกอบที่ 4 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน (ร้อยละ 10)							
4.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	10	50 คะแนน	75 คะแนน	100 คะแนน	100 คะแนน	100	10
						คะแนนรวม	**96.23**
						สรุปผลการประเมินระดับองค์กร	**ดีมาก**

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 - 100 คะแนน

ระดับดี หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน

ระดับพอใช้ หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน